

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2022-10-18

Ärendebeteckning
551-11098-2022

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande avseende havsbaserad vindkraft, Halla Finland

Ert ärendenummer: NV-07620-22

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att Sverige bör medverka i miljökonsekvensbedömningen. Det är framför allt den samlade kumulativa påverkan utifrån ett flertal olika aspekter som en storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Bottenviken skulle kunna medföra, som behöver utredas närmare.

Det nu aktuella projektet är endast ett av flera planerade vindkraftsprojekt i Bottenviken.

För att det ska vara möjligt att bedöma de konsekvenser som enskilda projekt kan medföra anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med sina finska motsvarigheter bör se till att det tas fram ett samlat kunskapsunderlag för Bottenviken. Underlaget ska göra det möjligt att bedöma vilket avtryck ett enskilt projekt gör i relation till den samlade kumulativa påverkan som kan uppkomma.

I nedanstående avsnitt redovisas Länsstyrelsens specifika synpunkter i ärendet.

Kumulativa effekter

På den svenska sidan av Bottenviken har det hållits två samråd (Polargrund samt Bores Krona) beträffande havsbaserad vindkraft under innevarande år. Det kommer att hållas ett samråd för ett tredje havsbaserat vindkraftsprojekt i slutet av detta år för ett projekt som kommer att vara beläget inom Sveriges ekonomiska zon.

På den finska sida av Bottenviken uppfattar Länsstyrelsen utifrån vad som redovisas på s. 10 i det underlag som har givits in i ärendet att ytterligare tre havsbaserade vindkraftsparker utöver Halla planeras. Vidare har Länsstyrelsen fått ytterligare en havsbaserad vindkraftspark för Esbosamråd från Naturvårdsverket. Parken är belägen i den södra delen av Bottenviken utanför Jakobstad. Länsstyrelsen känner inte till om det finns ytterligare havsbaserade vindkraftsprojekt som planeras på den finska sidan av Bottenviken.

För att det ska vara möjligt att bedöma hur exempelvis landskapsbild, fåglar, fladdermöss och fisk skulle kunna påverkas av en omfattande utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Bottenviken erfordras att det finns ett underlag som möjliggör en sådan bedömning. Ett sådant underlag är nödvändigt för att det ska vara möjligt att bedöma det lämpliga i att uppföra en anläggning i det enskilda fallet.

Såvitt Länsstyrelsen känner till har det inte tagits fram något underlag där det framgår vilka konsekvenser som skulle kunna uppstå till följd av storskalig utbyggnad av vindkraft i Bottenviken. Mot bakgrund av att påverkan på Bottenviken berör åtminstone två länder anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten samt deras finska motsvarigheter bör ta fram ett underlag som gör det möjligt att bedöma i vilken omfattning storskalig utbyggnad av vindkraft kan genomföras.

Fiskar, fåglar och fladdermöss

Inventering av sträckande fågel bör ske under både vår och höst. Inventeringarna bör ske två år i rad på grund av mellanårsvariationer av väder, vind och fågelpopulationer. Det bör även från början studeras om fladdermöss sträcker förbi området mot bakgrund av att flyttrörelser sker åtminstone längs utmed kusten, detta bör ske under minst två års tid. För både fågel och fladdermöss är det utifrån försiktighetsprincipen bättre att i tidigt skede inventera/studera eventuellt flyttande arter, än att göra det senare i ansökningsprocessen. Kumulativ påverkan på fåglar och fladdermöss bör även bedömas utifrån det faktum att det planeras havsbaserad vindkraftspark på andra platser i Bottenviken.

Den samlade påverkan som Halla-projektet tillsammans med övrig planerad havsbaserad vindkraft kan medföra för havsmiljön, fisksamhället och däggdjur generellt i Bottenviken behöver utredas och klarläggas närmare. Det bör utredas hur vandringsfiskars (exempelvis lax), möjligheter/förmåga att hitta hem (s k ”homing”) till sina lekområden i älvarna påverkas. Det bör klarläggas om det finns aspekter (Ljud/buller, vibrationer och elektromagnetiska fält) som kan påverka fiskarnas navigationsförmåga om det görs en omfattande utbyggnad av vindkraft i Bottenviken

Den kumulativa påverkan som kan uppstå om det görs en mer omfattande utbyggnad i Bottenviken på grund av undervattensljud/buller, vibrationer, sedimentspridning och elektromagnetiska fält via kablar bör klarläggas för anläggningsfas och driftsfas.

Invasiva främmande arter

I det underlag som har givits in i ärendet behandlas inte invasiva främmande arter (IAS) specifikt. Det har exempelvis påträffats amerikanska havsborstmaskar i Bottenviken, som räknas som invasiva. I den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram bör risken att det planerade projektet medför att nya IAS dyker upp el-

ler befintliga IAS får ytterligare spridning belysas. Därtill bör konsekvenserna om detta skulle inträffa utredas och redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Uppförandet av en havsbaserad vindkraftsanläggning innebär att förhållandena ändras ute till havs. Exempel på detta är anläggande av fundament, ändrad salt-halt och vattentemperatur samt bättre förutsättningar för spridning p g a konstgjorda hårbottenmiljöer i nära anslutning till varandra vilket bland annat kan påverka förutsättningarna för arter att etablera sig. Även detta bör belysas i miljökonsekvensbeskrivningen varvid storleken på de områden som skulle kunna påverkas bör redovisas.

Landskapsbild, kulturmiljö och riksintressen

I miljökonsekvensbeskrivningen bör gränsöverskridande påverkan på landskap och kulturmiljö redovisas.

Det bör tas fram fotomontage som visar hur Halla-projektet kommer att se ut från Malören och Haparanda Sandskär varvid det bör finnas fotomontage där den planerade vindkraftsparken Polargrund finns med samt fotomontage där Polargrund inte finns med. Vidare bör det belysas hur upplevelsevärdena (såväl dagtid som nattetid) från ett friluftslivsperspektiv kan påverkas av det planerade projektet varvid även inverkan från vindkraftverkens belysning bör redovisas.

I det underlag som har givits in i ärendet framgår att preliminärt har ett avstånd om cirka 35 kilometer från projektområdet definierats som granskningsområde med avseende på landskap och kulturmiljöobjekt. Områden som är utpekade som riksintressen för kulturmiljö i Sverige är belägna på drygt 35 kilometers avstånd från projektområdet. Granskningsområdet kan därför behöva utvidgas om det visar sig att den planerade vindkraftsparken kan observeras visuellt på mer än 35 kilometers avstånd.

För det fall vindkraftverk är synliga från områden som har pekats ut som riksintresse för kulturmiljön ska konsekvenserna för kulturmiljöerna i fråga redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen varvid "värsta fallet" är ett scenario som bör redovisas. Påverkan på utpekade riksintressen för kulturmiljö i ytterskärgården som Sandskär och Malören, vilken är en fyrplats där fria siktlinjer är viktiga, bör särskilt belysas. Utöver att redovisa avstånd och synlighet till kulturmiljöer bör även påverkan under olika årstider och tider på dygnet redovisas. Vidare bör den kumulativa visuella påverkan på utpekade miljöer för kulturmiljö från Halla-projektet och svenska havsbaserade projekt redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Om det inte bedöms uppstå visuell påverkan på utpekade riksintressen för kulturmiljö till följd av Halla-projektet bör det redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

De som medverkat i yttrandet

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Anna-Carin Ohlsson med handläggare Kenneth Fors som föredragande. I beredningen av ärendet har även

enheterna för Samhällsplanering och kulturmiljö, Naturmiljö, Mark- och vattenskydd, Miljöanalys samt Naturskydd medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.